

INFORMATOR DLA PROMOTOREK I PROMOTORÓW
SZKOŁA DOKTORSKA NAUK SPOŁECZNYCH
UNIwersytetu Warszawskiego

LIPIEC 2024

Spis treści

Spis treści.....	2
Informacje ogólne.....	3
Indywidualny Plan Badawczy a ocena śródkresowa	5
Kodeks dobrych praktyk promotorskich	8

Informacje ogólne

1. Funkcja promotora

Promotorem lub promotorką może być osoba posiadająca stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora, która wyróżnia się uznanym krajowym lub międzynarodowym dorobkiem naukowym.

Co najmniej jeden z promotorów to:

- a) pracownik zatrudniony na Uniwersytecie Warszawskim lub
- b) osoba posiadająca status emerytowanego profesora Uniwersytetu Warszawskiego.

Promotorem nie może zostać osoba, która jest wyznaczonym promotorem dla więcej niż pięciu doktorantów lub osób ubiegających się o nadanie stopnia doktora. W wyjątkowych przypadkach Dyrektor Szkoły może zwiększyć ten limit.

2. Wyznaczenie promotora

W terminie najpóźniej 3 miesięcy od dnia podjęcia kształcenia Rada Szkoły wyznacza promotorów doktorantkom i doktorantom. W tym celu niezbędne jest złożenie wniosku o wyznaczenie promotora lub promotorki w sposób ogłoszony Szkołą po rozpoczęciu kształcenia. Do wniosku należy załączyć oświadczenie osoby gotowej do podjęcia się opieki promotorskiej przez doktoranta lub doktorantkę. Wzór oświadczenia dostępny jest na stronie internetowej Szkoły.

3. Promotorzy dodatkowi i pomocniczy

Opieka naukowa nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej jest sprawowana przez promotora lub promotorów albo przez promotora i promotora pomocniczego, co oznacza, że doktorant lub doktorantka nie może mieć wyznaczonego jednocześnie drugiego promotora i promotora pomocniczego. Promotorów dodatkowych może być kilku, jednak nie można mieć wyznaczonego więcej niż jednego promotora pomocniczego.

W przypadku wyznaczenia więcej niż jednego promotora danej osobie, zwyczajowo jednego z nich określa się promotorem głównym, a pozostałych – promotorami dodatkowymi lub promotorem drugim i kolejnymi. W przypadku promotora dodatkowego obowiązują te same przepisy, co w przypadku promotora głównego, jednak to jednostka zatrudnienia głównego promotora decyduje o przypisaniu doktoranta lub doktorantki do danej jednostki pod względem prowadzenia i finansowania badań. Funkcję promotora pomocniczego może pełnić osoba posiadająca co najmniej stopień doktora.

Dodatkowych promotorów lub promotora pomocniczego można wyznaczyć przez cały okres kształcenia. Formularze wniosków są umieszczone na stronie internetowej Szkoły.

4. Zmiana promotora

Doktorantki i doktoranci mogą złożyć wniosek o zmianę promotora lub promotora pomocniczego w dowolnym momencie realizacji kształcenia. W takim przypadku niezbędne jest dołączenie uzasadnienia oraz oświadczenia osoby proponowanej na promotora lub promotorkę.

Możliwe jest także złożenie wniosku o zmianę promotora (wraz z uzasadnieniem) przez promotora, jednak nie później niż po zatwierdzeniu projektu Indywidualnego Planu Badawczego (IPB), lub przez komisję ds. oceny śródkresowej po przeprowadzeniu oceny śródkresowej, w wyniku której negatywnie oceniono opiekę promotorską.

5. Obowiązki promotora

Obowiązki promotorów i promoterek wobec doktoranta lub doktorantki obejmują:

- a) sprawowanie opieki naukowej nad przygotowaniem rozprawy doktorskiej, w tym udzielanie niezbędnej pomocy merytorycznej i metodycznej w pracy naukowej
- b) dbałość o zapewnienie doktorantowi odpowiednich warunków pracy i prowadzenia badań
- c) pomoc w opracowaniu IPB
- d) opiniowanie wniosków składanych w toku kształcenia
- e) okresowe opiniowanie postępów w pracy naukowej
- f) współpracę z Dyrektorem Szkoły w celu monitorowania postępów doktoranta lub doktorantki.

Indywidualny Plan Badawczy a ocena śródkresowa

1. Informacje ogólne

Indywidualny Plan Badawczy (IPB) przygotowywany jest w uzgodnieniu z promotorem, a w przypadku wyznaczenia promotora pomocniczego IPB jest przedstawiany po zaopiniowaniu przez tego promotora w terminie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia kształcenia. Projekt IPB zawiera w szczególności:

- a) temat badań wraz z uzasadnieniem jego podjęcia
- b) pytania, tezy lub hipotezy badawcze
- c) harmonogram przygotowania rozprawy doktorskiej
- d) określenie formy preferowanej współpracy z promotorem
- e) określenie formy rozprawy doktorskiej
- f) zadania badawcze, w tym określenie ewentualnych planowanych badań zagranicznych
- g) określenie stosowanych metod badawczych
- h) określenie ryzyk badawczych i sposobów ich minimalizowania
- i) zarys aktualnego stanu badań dotyczących zagadnień będących przedmiotem rozprawy doktorskiej, w tym literaturę przedmiotu
- j) planowany udział w konferencjach, warsztatach, szkołach letnich itp.
- k) znaczenie zaplanowanych badań
- l) planowane elementy programu kształcenia z dostępnych do wyboru sprzyjające przygotowaniu rozprawy doktorskiej
- m) planowane efekty badań oraz sposoby ich upowszechniania.

Realizacja IPB podlega ocenie śródkresowej w połowie okresu kształcenia określonego w programie kształcenia. Ocena śródkresowa (w tym rozmowy z doktorantkami i doktorantami oraz – w przypadku zaproszenia przez komisję – z promotorkami i promotorami) zazwyczaj przeprowadzana jest w październiku bądź listopadzie danego roku akademickiego w przypadku doktorantek i doktorantów, którzy ukończyli czwarty semestr kształcenia w semestrze letnim poprzedniego roku akademickiego. Składanie dokumentów na potrzeby przeprowadzenia oceny śródkresowej odbywa się zazwyczaj pod koniec września.

Szczegółowe zasady przeprowadzenia oceny opisane zostały w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Regulaminie Szkoły oraz w corocznie wydawanym zarządzeniu Dyrektora Szkoły Doktorskiej Nauk Społecznych w sprawie terminu, miejsca i sposobu składania materiałów potwierdzających realizację IPB wraz z ich wzorami na potrzeby przeprowadzenia oceny śródkresowej.

2. Komisje ds. oceny śródkresowej

Dyrektor Szkoły co roku powołuje w poszczególnych dyscyplinach komisje ds. oceny śródkresowej, które oceniają realizację IPB oraz przeprowadzają ewaluację wywiązania się z obowiązków przez promotorów i promotorki. Członkowie komisji to zarówno

pracownicy UW, jak i osoby posiadające stopień doktora habilitowanego lub tytuł profesora w danej dyscyplinie, zatrudnione poza Uniwersytetem Warszawskim – najczęściej w innej polskiej uczelni lub w Polskiej Akademii Nauk.

3. Wyniki oceny śródkresowej

Większość doktorantek i doktorantów SDNS, którzy przeszli dotychczas proces oceny śródkresowej (lata 2021 – 2023) otrzymała wynik pozytywny. W przypadku części doktorantów i doktorantek komisje wskazują pożądane zmiany w IPB. Wśród wskazywanych przez komisje pożądanych zmian, które powinni wprowadzić doktoranci i doktorantki, znalazły się dotychczas następujące modyfikacje:

- a) koncentracja na głównym temacie badawczym/najważniejszych zagadnieniach naukowych/zasadniczych pytaniach badawczych
- b) ostateczne określenie, doprecyzowanie lub weryfikacja tematu pracy/zmiana sformułowania tematu pracy lub tytułu rozprawy/skonsultowanie z promotorem ostatecznego brzmienia tytułu rozprawy
- c) jednoznaczne ustalenie zakresu prac badawczych/konkretyzacja zakresu przedmiotowego rozprawy/zawężenie zakresu przedmiotowego rozprawy/rozszerzenie części teoretycznej i badań o dane kwestie/pogłębienie badań empirycznych
- d) doprecyzowanie tez/hipotez/pytań badawczych (lub ich zmiana)
- e) ustalenie ram teoretycznych rozprawy
- f) sprofilowanie działań w postępowaniu badawczym pozwalające na uwzględnienie dorobku teoretyczno-metodologicznego dyscyplin i subdyscyplin podejmujących tematykę zawartą w IPB
- g) zwiększenie precyzji na poziomie konceptualizacji
- h) doprecyzowanie celu badań
- i) staranniejsze zaplanowanie badań
- j) staranny dobór/zmodyfikowanie wielkości prób badawczych/uzupełnienie badań
- k) określenie końcowej cezury badań
- l) skupienie się na teoretycznym uzasadnieniu części empirycznej
- m) weryfikacja pierwotnie przyjętych założeń
- n) doprecyzowanie kategorii
- o) większa precyzja językowa
- p) dopracowanie metodologii
- q) zmiana formy rozprawy
- r) uzupełnienie/uściślenie/modyfikacja harmonogramu prac (w tym przesunięcie rozpoczęcia pisania dysertacji na wcześniejszy termin), określenie końcowej cezury badań
- s) rozszerzenie planów publikacyjnych
- t) zachowanie oryginalnego charakteru rozprawy
- u) ograniczenie objętości rozprawy

- v) zwiększenie aktywnego udziału w konferencjach oraz poszerzenie tematyki wybieranych konferencji, zmiana zaplanowanego ośrodka w kontekście wyjazdu badawczego
- w) zwiększenie umiędzynarodowienia wyników badań
- x) wzmocnienie i uaktualnienie zasobu literatury przedmiotu
- y) minimalizacja ryzyk badawczych
- z) w konkretnych przypadkach wyznaczenie doktorantom promotorów pomocniczych.

W uzasadnieniach komisje odnosiły się w szczególności do następujących aspektów realizacji IPB:

- a) postęp i prawidłowość prac w przygotowaniu rozprawy i realizacji IPB
- b) dalsze plany badawcze
- c) forma, koncepcja i struktura pracy, zakres podmiotowy pracy, umiejscowienie w (sub)dyscyplinie
- d) zastosowane metody i narzędzia badawcze
- e) wybór próby badawczej i literatury
- f) zaangażowanie w pracę badawczą, prowadzenie badań na określonym stopniu zaawansowania oraz ich nowatorstwo, interdyscyplinarność i uniwersalność
- g) starania o uzyskanie środków na realizację badań, uzyskanie grantów, udział w projektach badawczych
- h) upowszechnianie wyników
- i) aktywność publikacyjna i konferencyjna, wybór czasopism, wkład do literatury przedmiotu
- j) wyjazdy zagraniczne w celach naukowych, tworzenie sieci kontaktów w jednostkach promotorów i poza nimi
- k) możliwość ukończenia prac zgodnie z harmonogramem, w tym objętość tekstu przygotowanego przez pierwsze dwa lata
- l) przyczyny opóźnień, w tym wpływ pandemii i zawieszenia kształcenia, barier językowych
- m) ryzyka dotyczące rozprawy doktorskiej, w tym obciążenie obowiązkami naukowymi
- n) (proponowane) zmiany i aktualizacje w IPB oraz ich uzasadnienie
- o) zaliczenie zajęć i praktyk zgodnie z programem kształcenia
- p) współpraca z promotorami, stopień samodzielności w pracy, współautorstwo, konsultacje z ekspertami w danej tematyce
- q) stan wiedzy, zdobyte umiejętności, znajomość metodologii
- r) znajomość standardów etycznych stosowanych w rozprawach doktorskich
- s) umiejętność przedstawienia założeń i realizacji IPB przez doktoranta/doktorantkę oraz znajomość analizowanej problematyki i literatury, kompetencje językowe.

Kodeks dobrych praktyk promotorskich

Komisje ds. oceny śródkresowej nie tylko oceniają realizację IPB, ale - jak zostało wspomniane już wcześniej - przeprowadzają również ewaluację wywiązania się z obowiązków przez promotorów i promotorki. Wnioski z ewaluacji opracowane przez komisje w latach 2021 – 2023 zostały zebrane poniżej.

1. Dobre praktyki

- a) zróżnicowane i dostosowane do zmieniających się warunków formy kontaktu
- b) znaczna częstotliwość kontaktu, np. kilka razy w miesiącu
- c) dostępność promotora/promotorki, stały, regularny kontakt i monitorowanie postępu w przygotowaniu rozprawy doktorskiej
- d) pozytywne cechy współpracy: życzliwość, motywowanie do pracy (w tym do aktywnego udziału w konferencjach, działalności publikacyjnej, doskonalenia warsztatu naukowego), wsparcie, zainteresowanie postępami w pisaniu dysertacji, nauka pracy nad tekstem
- e) bezpośrednie konsultacje, omawianie i konsultowanie poszczególnych etapów procesu badawczego, w tym wyznaczanie i monitorowanie realizacji celów częściowych badań i omawianie występujących problemów
- f) zapoznanie doktoranta/doktorantki ze specyfiką, wymogami i regułami życia naukowego, procesu badawczego, funkcjonowania na uczelni oraz w zakresie organizacji publikacji naukowych i grantów
- g) wsparcie w przygotowaniu i realizacji IPB (w tym zakresu prowadzonych badań) oraz ubieganiu się o granty i aktywnym uczestnictwie w wymianie, stażach, szkoleniach, specjalistycznych kursach i konferencjach, umiędzynarodowieniu wyników badań
- h) włączanie doktorantów i doktorantek w różnego rodzaju aktywności środowiskowe/wydziałowe
- i) ułatwianie kontaktów z kluczowymi naukowcami z analizowanej tematyki, pomoc w nawiązywaniu kontaktu w środowisku naukowym
- j) włączanie doktorantów i doktorantek do badań, w szczególności o charakterze zespołowym
- k) motywowanie do uczestnictwa w dobrych/konkretnych konferencjach i włączanie w zespoły je organizujące
- l) motywowanie do składania tekstów w dobrych czasopismach naukowych
- m) motywowanie do aplikowania o granty
- n) współpraca w zakresie działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej (przygotowywanie publikacji naukowych, opracowywanie wniosków o dofinansowanie badań, angażowanie doktorantek i doktorantów w granty, których kierownikami są promotorzy i promotorki oraz zajęcia dydaktyczne, które prowadzą promotorzy i promotorki)
- o) możliwość publikowania wspólnych tekstów

- p) organizowanie spotkań pracowników katedry celem przedstawienia przez doktoranta/doktorantkę wyników przeprowadzonych badań, angażowanie doktorantek i doktorantów w bieżącą działalność naukową jednostki/całej społeczności akademickiej i projekty, integrowanie doktorantek i doktorantów z zespołami badawczymi
- q) bieżące zaangażowanie promotora pomocniczego we współpracę z doktorantem/doktorantką, w tym poprzez wsparcie merytoryczne

2. Negatywne tendencje

- a) rozbieżność w oczekiwaniu obu stron co do częstotliwości kontaktów
- b) ograniczanie spotkań z doktorantkami i doktorantami, komunikacja wyłącznie drogą mailową lub za pomocą narzędzi do komunikacji zdalnej
- c) opóźniona/ograniczona/niewystarczająca informacja zwrotna
- d) rozbieżność w oczekiwaniu obu stron co do poziomu konkretności porad i sugestii w sprawach dotyczących bezpośrednio dysertacji doktorskiej
- e) zbyt mało sformalizowana struktura pracy z promotorem/promotorką
- f) brak (umiejętności) motywowania doktoranta/doktorantki przez promotora/promotorkę, w tym do publikowania w czasopiśmie o wysokiej jakości i terminowego ukończenia rozprawy doktorskiej
- g) niewłączanie doktoranta/doktorantki w życie naukowe jednostki, deficyt spotkań jednostki mających na celu przedstawienie przez doktoranta wyników przeprowadzonych badań
- h) brak wprowadzenia w „hidden curriculum” dotyczącego nazw, formalności, struktury działania uczelni, pracy naukowej
- i) niejasne formułowanie celów, pytań badawczych i hipotez w IPB
- j) nieprecyzyjny harmonogram realizacji działań w IPB lub akceptowanie IPB, które przekładają cały ciężar prac na ostatnie 2 lata kształcenia
- k) niewystarczające wsparcie w kwestii przygotowania merytoryczno-teoretycznego
- l) brak wystarczającego wsparcia w przypadku konsekwencji pandemii, izolacji, zagubienia
- m) zbyt mało form i okazji do integracji doktorantów i doktorantek
- n) ograniczona pomoc, gdy główna dziedzina badawcza promotora/promotorki jest dość odległa od tematyki doktoratu
- o) w niektórych przypadkach brak promotora pomocniczego
- p) w niektórych przypadkach wprowadzanie przez zbyt długi czas poprawek do projektów
- q) w odosobnionych przypadkach niedostateczne zainteresowanie promotora postępami doktoranta w pracy nad dysertacją

3. Rekomendacje dotyczące współpracy promotorów/promotorek i doktorantek/ doktorantów

- a) organizowanie przez promotorów i doktorantów cyklicznych spotkań – w formie stacjonarnej lub zdalnej – poświęconych wyłącznie pracy doktorskiej, co pozwala usprawnić bieżącą pieczę nad realizacją IPB
- b) bieżąca analiza i przekazywanie uwag do poszczególnych fragmentów rozprawy, sukcesywnie przekazywanych przez doktoranta/doktorantkę promotorowi/promotorce, stałe monitorowanie postępu prac
- c) zwiększenie częstotliwości spotkań, zwłaszcza jeśli doktorant/doktorantka tego oczekuje/potrzebuje
- d) udzielanie szybkiej i adekwatnej informacji zwrotnej
- e) zwiększenie stopnia motywacji doktorantów i doktorantek przez promotorów i promotorki, w tym do prowadzenia badań, wzmożenia aktywności publikacyjnej i konferencyjnej, podnoszenia kwalifikacji w pracy naukowej, ubiegania się o staże i granty naukowe, terminowego ukończenia prac (np. poprzez wyznaczanie i monitorowanie realizacji celów częściowych badań), niezależności, budowania sieci kontaktów
- f) włączanie doktorantów i doktorantek do pracy naukowej i dydaktycznej na wydziale, w instytucie czy katedrze, dbanie o integrację doktoranta z jednostką
- g) zachęcanie do prowadzenia wspólnych badań i wspólnych publikacji, włączanie do międzynarodowych projektów
- h) położenie większego nacisku na przygotowanie teoretyczne i metodologiczne doktoranta/doktorantki w odniesieniu do problematyki badań i zadeklarowanej dyscypliny, udzielanie pomocy merytorycznej i metodycznej w pracy badawczej
- i) udzielanie wskazówek dotyczących doboru czasopism, w których warto składać fragmenty rozprawy doktorskiej i aktywizowanie do publikowania wyników badań w periodykach wysoko punktowanych
- j) wsparcie w opracowaniu strategii wyboru konferencji
- k) doradztwo w pozyskiwaniu zewnętrznych źródeł finansowania badań naukowych
- l) w konkretnych przypadkach wyznaczenie doktorantom promotorów pomocniczych, od strony merytorycznej wzmacniających jakość i efektywność pracy nad dysertacją, będących specjalistami w danym zagadnieniu/reprezentujących dyscyplinę doktoranta/doktorantki lub umożliwienie doktorantom i doktorantkom kontaktu z badaczami zajmującymi się tematyką doktoratu
- m) wybór tematu bliskiego specjalizacji promotora/promotorki
- n) wyraźne zróżnicowanie tematyki pracy magisterskiej i doktorskiej
- o) wsparcie w określeniu docelowej formy rozprawy na wczesnym etapie prac
- p) bardziej precyzyjne i konkretne formułowanie celów, pytań badawczych, hipotez i harmonogramu w IPB, zakresu prowadzonych badań
- q) ograniczanie liczby zmian i ulepszeń wprowadzanych w projektach, w celu uniknięcia opóźnień

- r) samorozwój promotorów i promoterek oraz budowanie ich środowiska, wprowadzenie możliwości uzyskiwania wsparcia od innych promotorów, coachów, mentorów
- s) wyróżnianie i nagradzanie najlepszych promotorów i promoterek.